

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון ט' ניסן תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות לד
דף היומי בהלכה: מסימן י"א סעיף ח' עד סעיף י'.
מוסר: חפץ חיים - כלל ו' אות א' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פתיחה 'ואם יבטח ברוב עושרו' עד 'ומתועלת הבטחון בה' בענין התורה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"למוישה סחייק יש גינה יפה בבית" | היכן נוהגים שלא לאכול דגי סלמון בפסח? | מעשה מרתק בשלוש מתנות ושלושה צדיקים | האם מותר לעבוד קשה מדי? | 2376

על דא ועל הא

כאשר היה מנין מצומצם בביתו והיה רואה אותי,
היה מרן נעמד, מרים ראשו כלפיי ואומר בעוד
שהאנשים שמסביב שומעים: "מוישה סחייק
יש לו גינה יפה בביתו, יש שם פרחים יפים"

"וברא בו בריות טובות"

סיפר ר' יהודה סילבר שליט"א: בשנת תשע"א היתה 'חאלקה' לבני. אבי שכבר לפני שנים ארוכות עבר לגור באוסטרליה הגיע כדי להשתתף בשמחה. כשנכנסנו לפני רבינו, הרים ראשו ואמר לאבי: "אביגדור?"

ענה לו אבי: "כן, כן".

המשיך מרן ואמר: "לוס-אנג'לס"...

ואבי ענה לו: "כן, כן".

התפלאתי לראות כיצד הוא זוכר ומזהה אותו למרות עשרות השנים שעברו מאז, ועוד זכר שהוא גר בחוף לארץ. הפלא ופלא! אמנם הוא לא דייק בארץ שבה הוא גר, ואמר 'לוס אנג'לס' במקום אוסטרליה, אבל בכל זאת...

כשיצאנו אמרתי לאבי: מפליא שרבינו זכר אותך כל כך מדויק.

רק בנקודה קטנה לא דייק.

אמר לי אבי: "לא, הכל הוא אמר מדויק. את בנין הפנימיה בו התגוררתי כינו בישיבה 'לוס-אנג'לס'. הוא זכר אפילו את זה..." מבהיל! פעמים היה נכנס אליו אברך יקר בשם ר' יצחק בסול שיחי'.

בזוה"ק (תזריע תקפ"ג) נאמר, שכשם שיש עונש לאדם על דיבור רע שדיבר, כך הוא נענש בשביל דיבור טוב שיכול היה לדבר ולא דיבר! כגון, שיכול היה לשמח ולחזק את חברו בדברים טובים ומשמחים ומנע עצמו מלשמחו ולחזקו.

הנהגתו של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן היתה לכבד כל אדם ולרומם ולשמח את הסובבים אותו. הוא אמנם נזהר מאד מאיסור חנופה, וכל אימת שדיברו על שמירת הפה והלשון היה מונה ומדגיש גם את איסור חנופה; אך אדרבה, הוא היה טורח למצוא תכונות ומעלות שבאמת יש לאותו אדם. מילים טובות - אבל רק אמת! כנגד אלו סבברו שכדי לפרגן צריך להוסיף ולפאר גם מעלות שאינן קיימות, אמר רבי אהרן לייב שאין זו הדרך, אלא במה שיש באדם יש די כדי לפרגן.

כמעט כל אחד שניגש אליו נתקל בתופעה זו. האנשים היו נפעמים לראות כיצד הוא נותן דעתו על כל אדם ואדם, זוכר כל פרט אצל אנשים וגם הרחוקים שכלל לא בסביבתו, משקיע מחשבה ומחפש עצות כיצד לרומם ולשמח את הסובב.

בביתנו והיה רואה אותי - היה נעמד, מרים ראשו כלפי ואומר בעוד שהאנשים שמסביב שומעים: "מוישה סחייק יש לו גינה יפה בביתו, יש שם פרחים יפים" - כשהוא מתכוון לפריחת עצי הפרי בניסן, שהיה טורח במשך כמה שנים לנסוע לגינה הזאת אף שהיתה מרוחקת מביתו, ולברך שם את ברכת האילנות. (קטע מתוך הספר החדש 'קניני תורה' של הרה"ג רבי משה סחייק, הובא בגיליון נר לשולחן שבת)

כיון שרצה רבינו לשמחו, היה שואלו אם הוא ממשפחתו של רבי משה בסולה מגדולי איטליה, שהיה המדפיס הראשון של ספר "תומר דבורה". ולא רק פעם אחת, אלא כמה פעמים כשהיה נכנס היה מעורר על הדמיון בשמות המשפחה. אפילו בזמן האחרון ממש לפני חוליו טרח למצוא סיבות ודברים בהם ניתן לשמח את הסובב. כגון כאשר היה מנין מצומצם

ענינא דיומא - פסח

היכן מקפידים שלא לאכול דגים בפסח? מי נהג שלא לאכול דג סלמון? ומדוע לא חוששים לאכול דגים בחודש ניסן?

מאת הרב ישראל יעקב פרבר והרב יהודה לייב שטיסל מח"ס 'המנהג'

כמו שכתבו הפוסקים, לפי שנשתנו הטבעיים מזמן הגמרא, וגם משום שרק הדג הנקרא שיבוטא מזיק, ודג זה אינו שכיח בינינו.

שמחת יום טוב

אמנם ברוב קהילות ישראל נוהגים לאכול דגים בכל ימי הפסח ובפרט בליל הסדר, כמו שכותב היעב"ץ בסידורו (שער האיתון), שיזמין בשר ודגים כפי כוחו מן המשובח למצות שמחת יום טוב. וכמו שמצינו בכמה מקומות שאכילת דגים היא שמחה בסעודה, ובסעודה שלעתיד לבוא יאכלו מן הליתן. וכן כותב גם הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל בספר 'יפה ללב' (ח"ב סימן תעו אות ב) שנכון לאכול דגים בליל הסדר, ובפרט בזמן הזה שאין לחשוש לחשש הקדום לפי שאין מאכילים חמץ חריף לדגים בדורנו. וכן המנהג בבאבוב וכך נהגו האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל והאדמו"ר ה'ויחי יוסף' מפאפא זצ"ל.

ומצינו כבר בגמרא בערבי פסחים (קיד, ב) שאמר חזקיה שאפשר לקיים החיוב של אכילת שני תבשילין בליל הסדר נגד קרבן פסח וקרבת חגיגה, באכילת דג וביצה שעליו, הרי שנהגו לאכול דגים בליל פסח.

ב'שו"ת שיח יצחק' (סימן רו) מביא רמז לאוכלים דגים בפסח, שהוא זכר לנאמר בגמרא (סוטה יא, ב) שבשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ממצרים, ובעת שהלכו לשאוב מים היה הקב"ה מזמין להם דגים קטנים בכדיהן עיי"ש. וכן הוא בספר 'יפה ללב' (סי' תעו אות ה).

להארות והערות ניתן לפנות למכון "המנהג"
במייל: hamenhog@gmail.com

המנהג בכמה קהילות ובפרט יוצאי רומניה, שלא לאכול דגים כלל בחג הפסח, לפי שהדרך היתה לשלוח דגים מעיר לעיר, והיו מניחים פרוסת חמץ עם יין שרף בפיו של הדג כדי לשמור על טריותו. וכן המנהג בחצרות ויז'ניץ ונדבורנה, וכך נהג גם המהר"ם שי"ק זצ"ל. ויש שהיו אוכלים במקום הדגים 'פאלשע פיש', דהיינו מאכל הנעשה מבשר טחון מבושל, כעין דגים טחונים.

דגים חיים לכבוד פסח

מטעם זה נהגו בכמה חצרות חסידים לקנות לכבוד חג הפסח 'לעבעדיגע פיש' - דגים חיים, כשיטת ה"פרי מגדים" (אשל אברהם סוף סי' תמוז) שכל זמן שהדגים עודם בחיים אין בהם שום חשש של חמץ אפילו אם היה החמץ בפיהם בפסח.

שלא לאכול דג סלמון

ולפיכך נמנעו בהרבה מקומות שלא לאכול דג סלמון כיון שאי אפשר להשיגו חי. כן נמצא במנהגי ראפשיץ, קאליב, באיאן וחב"ד. וכן נהג כ"ק מהר"א מבעלזא זי"ע לדקדק לקנות דגים חיים לפסח לעצמו, אבל לא הקפיד כך לבני ביתו (הגדש"פ 'אמרי קודש'). ומנהג גור לאכול דגים רק אם הסירו את עורם.

הסכנה באכילת דגים בניסן

ויש מקומות שהקפידו שלא לאכול דגים רק בימים הראשונים של פסח משום טעם אחר, מפני המבואר בגמרא (פסחים קיב, ב) שאכילת דג שיבוטא בימי ניסן קשה לצרעת, וכיון שבאמצע החודש המזל של החודש יותר בתקפו, על כן נזהרים בימים הראשונים של פסח, שהוא באמצע החודש, שלא לאכול דגים ('ויגד משה' סימן כז אות ט). אכן בזמננו אין מקפידים כ"כ בזה

היהודי התרגז ואמר: "רבי, אני רומני... כבר הסתובבתי כאן בבית ובדקתי את החדר של הרבי, ולא ראיתי זכר למתנה היקרה ששלחתי לכם. אני רוצה לדעת היכן היא!"

מעשה בשלוש מתנות ושלושה צדיקים - סיפור נפלא שסיפר האדמו"ר מסקולען זצ"ל

שהודתה לו מעומק לבה על המתנה היפה והיקרה ששלח, סיבבה את הנושא לענין אחר, והשתמטה מהנושא, ואמרה שהרבי עסוק בתורתו ותפלתו ויחזור מאוחר וחבל על זמנו להמתין לרבי. אולם העשיר התעקש בכל זאת להמתין עד שהרבי יחזור כי הוא רוצה לדבר עמו, ולרבנית לא היתה ברירה והורתה לו להמתין בחדר אחד עד שהרבי יחזור.

בינתיים, כשהרבנית היתה עסוקה עם עול הבית, נכנס העשיר בשקט לתוך הבית והתחיל לחפש את החדר הנכון, בו אמורים להיות הסטים של המצעות, והכרים וכסתות היקרים שהוא שלח. לאחר חיפושים הגיע לחדר הנכון, אך כאן ציפתה לו הפתעה לא נעימה: הוא ראה את הסט של המצעות והכרים וכסתות מונחים על המטה של הרבנית, ואילו במיטה של הרבי אין לא כרית ולא סדין ולא כלום. הוא התרגז מאוד - היתכן? ככה לרמות אותי? והחליט לשאול את הרבי מה פשר דבר זה.

לאחר זמן נכנס הרבי, והעשיר הציג את עצמו לפניו. הרבי הודה לו ואמר שזה מאוד טוב ומחמם, אך העשיר ענה עזות, ואמר לרבי: "בבקשה שהרבי לא יאמר שהוא משתמש עם זה, שכן מקודם בדקתי בחדרו של הרבי, וראיתי את מטתו ריקה, וזה רק על המטה של הרבנית, ואיך אומר הרבי שהוא השתמש עם זה?" התחיל הרבי לפייסו ואמר לו כך: "באמת, מיד כששלחת לי הנחתי ראשי על הכרית למשך זמן, אך בהיות שאין דרכי לישון עם כרית וסדין, לכן נתתי את זה להרבנית" - וכך דיבר על לבו דברי ניחומים ופיוסים, והעשיר נתפייס ואמר להרבי שהעיקר הוא שזה מגיע לשימוש, ונפרד מהרבי לחיים ולשלום.

אחר כך נסע הלה לבקר בבית הגה"צ אב"ד פאלטישאן זצ"ל - וכידוע שהרב היה תלמיד חכם גדול מאוד ומתמיד עצום ומחדש חידושים לרוב. כאשר נכנס לבית הרב, הציג את עצמו מקודם בפני הרבנית, והרבנית אמרה לו שבאמת החייה אותם במתנתו הנפלאה, ובעלה הרב כל-כך נהנה מזה. אמר העשיר שהוא רוצה להיכנס אל הרב, ואכן תיכף ומיד הכניסה אותו אל הרב.

כשהציג את עצמו להרב, שהוא שלח את הכרים והכסתות, אמר לו הרב במאור פנים: "תדע שיש לך חלק בתורת, לפי שבדרך כלל בימות החורף הייתי כותב רק קצת חידושים, כי היה אצלי בבית מאוד קר, ולא ישנתי טוב, והתעוררתי הרבה בלילה מחמת הקור, ומוחי לא היה צלול ביום, ולכן לא חידשתי כל כך הרבה חידושים, ברם מאז שהבאת לי את הכרים והכסתות החמים, זה

סיפר הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: שמעתי מאב"ד סקולען לייקווד שליט"א, ששמע סיפור נפלא מאביו כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע, וכך סיפר: לפני הרבה שנים התגורר ברומניה יהודי עשיר גדול שהתפרנס ממכירת כרים וכסתות יקרים מאוד. היהודי היה אוסף את הנוצות מבית השחיטה, וממלא בהם כרים וכסתות ומסדר אותם באופן מופלא, כך שמחירים היה מאוד גבוה, והיה מוכר את הסחורה ליהודים עשירים ומזה נעשה עשיר מופלג.

פעם אחת בחודש אלול חשב העשיר לעצמו: 'מה יש לי מכל עושרי אם איני עושה נחת רוח להקב"ה, צדיק גדול אינני וגם לא תלמיד חכם גדול' - וכך הרגיש בעצמו שהוא צריך לעשות איזה דבר גדול להקב"ה לכבוד הימים הנוראים. ובכן - החליט האיש הזה להכין כרים וכסתות מהמשובחים ויקרים ביותר, עבור שלשה צדיקים שהתגוררו בבוקרסט, ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר מסקווירא זי"ע, כ"ק מרן אדמו"ר בעל 'נועם אליעזר' מסקולען זי"ע, והגה"צ אב"ד פאלטישאן זי"ע - וחשב היהודי לעצמו, שבכך שיגרום נחת רוח לשלשה צדיקים אלו, בוודאי יעורר הדבר עליו זכות גדולה ויהיה לו למליץ יושר בשמים לכבוד ימים אלה.

אומר ועושה. היהודי החל את עבודתו באופן יסודי ביותר כראוי וכיאות, ואכן לאחר זמן רב של עבודה קשה היו בידו שלשה סטים של כלי מיטה, מצעות נאים וכרים וכסתות מפוארים ביותר, והוא שלחם ביד שליח לביתם של השלשה צדיקים הנזכרים, בתקוה שמן השמים יתעוררו עליו ברחמים וחסדים גדולים. באותם הימים לא היתה שום אפשרות לדעת אם השליחות בוצעה כראוי וכיאות, שכן היה אז טרם עידן הטלפונים למיניהם, ובכן לא נותרה לו להיהודי ברירה כי אם לתת אמון מוחלט בשליח ולקוות לטוב בהסתמכותו על החזקה ששליח עושה שליחותו, שאכן המשלוח שלו הגיעה ליעדו.

לאחר תקופה, ביומי דחנוכה, יצא הסוחר לדרך ארוכה לצורך פרנסתו, ואז החליט לבקר בחצרות האדמו"רים והרבנים הנ"ל - להם שלח את הסט של הכלי מטה - ולשאוב נחת רוח לראות מקרוב איך שהם נהנים מהסחורה המשובחת ביותר ששלח אליהם, ובפרט בלילות הקרים והמושלגים של ימות החורף.

בראשונה הגיע לחצר האדמו"ר מסקווירא זי"ע, הוא נקש על דלת הבית והרבנית פתחה את הדלת. הוא הציג את עצמו ואמר שהוא העשיר ששלח לפני הימים הנוראים את הסט של המצעות, כרים וכסתות, וביקש לדבר עם הרבי. אך הרבנית, לאחר

אמר לו הרבי: "הסכת ושמע! באמת מיד כשזה הגיע, זה מאוד שימח אותי ואת הרבנית, כזו מתנה יקרה. אך באותה תקופה נישאה יתומה אחת שנתגדלה בביתי, וחשבתי לעצמי שאין מתנה יותר חשובה שתשמח את לב היתומה מאשר מתנה זו לדורון דרשה - ובכן נתתי להזוג הצעיר את הסט ששלחת, והם באמת מאוד מאוד נהנו ושמחו".

אמר העשיר בזעם להרבי: "רבי, אתה יודע שזה עלה הרבה מאוד כסף! שכן את הסטים האלה אני עושה למשפחת המלוכה ולעשירים מופלגים שהם משלמים הרבה כסף, ואיך מלאו לבו של הרבי לתת כזה דבר יקר לזוג צעיר?"

אמר לו הרבי: "אני שמח מאוד לשמוע שזה דבר כל כך יקר, שבזה באמת שימחתי מאוד את לב היתומה ביום כלולת אפריונה..." העשיר לא התאפק, וצעק להרבי ואמר: "רבי, אינני מוחל לך!" הרבי התחיל לפייסו שימחול לו, והסביר לו שהוא כמו אב ליתומה, ובדיוק כשהיתומה נישאה זה הגיע, ולכן הוא ראה בזה ממש כסימן מן השמים שיכול ליתן מתנת 'דורון דרשה' ליתומה ולשמח את לבה. "ואת האמת אגיד" - אמר הרבי - "כי אינני צריך את זה בשבילי, כי מה שיש לי הוא טוב..."

אך העשיר אמר להרבי: "רבי! לא עושים כך! לא יפה להתנהג כך, ואינני מוחל לך בשום פנים ואופן!" אך לאחר שהרבי ביקש והפציר שוב ושוב שימחול ויסלח לו, אמר לו העשיר שיש לו רעיון, ואם הרבי יעשה את מה שהוא מבקש, אזי הוא ימחול לו. "התנאי הוא" - אומר העשיר - "שאני שולח שוב להרבי כזה סט יקר, והרבי בכבודו ובעצמו ישתמש בזה, ולא יתן את זה לשום אחד בעולם! - אם הרבי מסכים לתנאי הזה, אני מוכן למחול להרבי..." הרבי ביקש ממנו להמתין, כי הוא צריך לחשוב היטב אם הוא מסכים לתנאי הזה. אך לאחר כמה דקות אמר הרבי להעשיר: "אנא סלח לי - אבל אינני יכול להסכים לתנאי שלך. הרי מסתובבים כאן יתומים ויתומות, שאין להם על מה לישון, כי אין לי כסף לתת להם מצעים מאוד טובים - ואיך אשא פניי לעצמי, כשאני ישן על מצעות יקרות כאלה, והיתומים המסכנים האלו ישנים על מצעות מחוררים וישנים..."

(נעם שיח מצורע תשע"ט)

כל כך מחמם אותי בלילה, ואני ישן מאוד טוב, ולכן, ביום מוחי צלול מאוד ואני מחדש חידושים עמוקים ונפלאים, דבר שכבר שנים לא היה בימות החורף - ובכן, דע לך שרק בזכותך זכיתי להגיע הלום!"

כמובן שהעשיר היה ברקיע השביעי כששמע את הדברים המחזקים את הלב, ונפרד ממנו לשלום והלך לבקר בבית כ"ק האדמו"ר מסקולען ז"ע. כשהגיע לבית הרבי מסקולען, ראה שם דירה ישנה ומטה לנפול, וראה שמסתובבים שם הרבה ילדים וילדות בכל הגילאים - הלא המה היתומים והיתומות שהרבי גידל בביתו. מיד קידמה אותו הרבנית ושאלה אותו מה הוא רוצה, והעשיר הציג את עצמו שהוא שלח להם את הכרים והכסתות לפני כמה חדשים, והרבנית אמרה לו מיד "יישר כח על זה, זה היה כל כך טוב", ומיד התחילה להעביר את הנושא לענין אחר.

אח"כ שאל את הרבנית מי הם כל הילדים שמסתובבים שם, אמרה לו הרבנית שהם היתומים המתגדלים בביתם לפי שאין להם היכן לשהות. ואז ביקש לדבר עם הרבי, ואמרה שהרבי יכנס בשעה מאוחרת, ואמר שרוצה להמתין להרבי, ולא היתה ברירה אחרת, ונתנו לו חדר שימתין על הרבי.

והנה, כמעשהו בראשונה כך מעשהו באחרונה, כשהרבנית לא שמה לב, התחיל להיכנס לתוך החדרים כשהוא מחפש בחיפוש אחר חיפוש היכן הם המצעות הכרים והכסתות היקרות ששלח להרבי. כשמצא את החדר של הרבי, ראה שם שתי מטות כשעליהן כר וכסת עם הרבה חורים, ואין שום זכר להמתנה היקרה שהוא שלח. הוא התרגז מאוד והחליט לשאול את הרבי מה פשר ההנהגה הזאת.

לאחר זמן ממושך נכנס הרבי בהדרתו לביתו, והעשיר מציג את עצמו ואומר "אני העשיר שתרמתי את הסט היקר של הכרים והכסתות להרבי", והרבי התחיל מיד להרבות במילות שבח ואמר לו שזה היה כל כך טוב והמתנה היתה נפלאה כל כך.

אך היהודי התרגז ואמר להרבי: "רבי, אני רומני... ואני כבר בדקתי את החדר של הרבי, ולא ראיתי לא מיניה ולא מקצתיה מהמתנה ששלחתי. ובכן, אני לא ילד קטן שאפשר לספר לו כל מיני סיפורים, אני רוצה לדעת היכן המתנה היקרה ששלחתי להרבי!"

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..
המייל היומי של 'דרשו'

נכנסתי לבית הכנסת, ולתדהמתי אני רואה מול עיניי לא אחר מאשר את האיש שבגללו 'ברחתי' מירושלים. התברר שגם הוא הגיע לכאן מאותה סיבה בדיוק... שנינו לא האמנו למראה עינינו

כשבשמים מכריזים 'בית פלוני לפלוני', כלום לא יעזור

לרגע האושר שבו ארוויח מעט עושר, אלא שהפעם המוכר קיבל רגליים קרות והחליט שאם חברה כה גדולה מעוניינת לרכוש את הנכס, אזי בטח הנכס שווה יותר...

כעסתי עליו ואמרתי לו שעד שיש מישהו רציני הוא מפיל את העסקה בגלל דמיונות... אמרתי לבורא עולם שאני כבר לא יכול עם העסקה הזו ואני זו הצידה. לאשתי אמרתי שנוסעים מחר עם המשפחה לטיול להתאוורר...

מירושלים נסעתי עם המשפחה לקיסריה להחליף מעט אווירה. פתאום שמת לי לב שתפילת מנחה מתקרבת. חיפשתי בית כנסת ואמרתי לאשתי שאני מעדיף להיות מעשרה ראשונים ולהמתין מעט למניין. נכנסתי לבית הכנסת, ולהפתעתי הרבה מול עיניי אני רואה לא אחר מאשר את המוכר שממנו ברחתי... הוא גם היה מופתע לראות אותי. מסתבר שגם הוא ברח מירושלים כדי להתאוורר ושלא אשגע אותו. שנינו ממש לא האמנו למראה עינינו. אחרי התפילה הוא ניגש אלי ואמר שזה אות משמים שנפגשנו במקום נידח שכזה, וביום ראשון אכן נסגרה העסקה לשמחת שני הצדדים.

רק כאשר 'שחררתי' וזזתי הצידה, העסקה השתחררה...

(טיב הקהילה)

אני עוסק בתיווך נדל"ן, אבל לא דירות או בתים כי אם בתיווך של בניינים מוסדיים ומסחריים. זה לא תחום פשוט בכלל, ועד שנרקמת עסקה ושותים לחיים ישנם המון עליות, מורדות ואכזבות. בכל עסקה מעורבים עורכי דין ויועצים רבים מספור, ופעמים שהכל מוכן לחתימה אך אחד מהיועצים סותר את כל הבניין.

כך היה בבניין מסוים, עד שהתייאשתי לגמרי מאותו נכס. לאחר ייאוש מוחלט פגש אותי מאן דהו שמכיר אותי מהתחום ושאל אם יש לי משהו מעניין להציע. רק כדי שלא לפגוע בו ענית לו בשפה רפה שיש משהו מעניין והצעת לי את אותו מבנה. להפתעתי הוא ממש התלהב והחליט שהוא רוכש את הבניין.

ניגשתי למוכר ואמרתי לו שיש לי רוכש שישלם את המחיר המבוקש ללא כל ויכוח, ומה גם שמדובר באדם בעל חברה גדולה מאוד בתחום הנדל"ן שישלם ללא כל בעיה. המוכר היה כבר מאוכזב מהרוכש הקודם שהבטיח לשלם ובשעת מעשה הערים קשיים רבים עד פיצוץ העסקה, ולא שש לגשת לעסקה אלא אחרי שכנועים רבים שמדובר באדם רציני מאוד הפעם.

אכן ניגשנו לעסקה ועשינו את כל מה שצריך בשביל לחתום על חוזה הרכישה (עורכי דין ויועצים חדשים) וסוף סוף הגעתי

האברך ניסה להתעניין אצל חברו מה פתאום הוא מתקשר אליו עם הצעה כזו? - האם הוא בעל רוח הקודש? האם כך ציוה עליו בעל החלומות בחזיון הלילה?... והרי זהו בדיוק הסכום לו הוא זקוק

רוב נסים הפלאת...

נביא כאן שלוש עובדות מכלי ראשון שארעו עם אברכים יקרים שליט"א, והצד השווה שבהם, שאירעו למגלגלי חובות. ואע"פ שמן הראוי לברוח מהחובות כמו מאש, אבל לפעמים ההכרח לא יגונה ואף ישובת, וצריך בזה תבונה וסייעתא דשמיא מרובה.

עובדה ראשונה שמעתי שבוע שעבר מאברך יקר מאד שליט"א. אברך זה נזקק להרחיב את דירתו אחר שכבר לא הצליחה להיות

חודש ניסן נקרא על שם הנסים שארעו בו, כלשון הפיוט שאומרים בליל הסדר: "אז רוב נסים הפלאת בלילה", ומונים שם הרבה נסים שאירעו בחודש ניסן. הרמב"ן אומר שמתוך הנסים הגלויים אדם מודה בנסתרים; אם כן, דבר בעתו מה טוב להראות מקצת מן הנסים שמגלגל השי"ת למשפחות עמלי התורה, כדי להתחזק ולהאמין שצנצנת המן ממשיכה עדיין להוריק את שפעה למקבלי התורה שבכל דור ודור.

הסכום הזה בהלוואה ליומיים עד שיצטרכו את הכסף, והנה עכשיו הם יכולים בקלות להאריך לו את זמן הפרעון בעוד חודש, וכך הלה מצידו יהנה מהלוואה ארוכה ונוחה, והם לא יגררו לבזבז את הסכום שנועד לכלכלה החודשית. וכמה פלא יש בדבר, כיצד גלגל הקב"ה טעות במשרדי הנה"ח של הסמינר של רעייתו של החברותא של הלווה, בדיוק באותו סכום שלו נזקק!

העובדה השלישית ארעה באברך שהיה צריך להשיג בדחיפות 10,000 ש"ח תוך חצי שעה. הוא ירד מההסעה של הכולל ושאל תיכף את האברך הראשון שנקרה בדרכו אולי יש לו הלוות לו סכום גדול. אך בשניה שסיים את בקשתו, הוא תפס את עצמו שזה 'לועג לרש' ממש, כי לפני חודש אותו אברך סיפר לו שמצבו דחוק ובקושי מצליח להשיג את מחייתו, ואיך כעת הוא מבקש ממנו הלוואה של סכום גדול? אבל את הנעשה אין להשיב, הבקשה כבר נאמרה. אך הנה הוא שומע תשובה מפתיעה: "כן, בוודאי יש לי! וכי אינך יודע שאני היום הגביר של העיירה...? רעייתי ילדה בשעטומ"צ ונכנס לנו מביטוח לאומי בבת אחת שלש משכורות..." עכשיו כדאי לשמוע היטב את צירוף המקרים: (א) בדיוק יום קודם לכן, אותו אברך חיפש גמ"ח שיקבל ממנו את המשכורות למשך חודש או חדשיים. ניסה בשלשה גמ"חים וכולם סירבו לקבל ממנו, בגלל שהתקופה קצרה מדי... (ב) עדיין נותרה בעיה: לאברך המלווה לא היתה ויזה והוא גם לא נהג להסתובב עם צק'ים... אז איך יעביר את הכסף לחברו, הזקוק לו באופן מידי בתוך חצי שעה? אך הנה לפתע הוא נזכר שיש בכיסו צ'ק בודד, שאותו הביא היום כדי להעביר סכום לאברך מסוים שמלגת בין הזמנים שלו נכנסה בטעות חודש קודם לכן לחשבונו שלו... ובכן, בתוך כמה רגעים אותר אותו אברך, שהסכים בחפץ לב לדחות ביום אחד את קבלת המלגה, וכך בתוך חצי שעה היו בידיו של מיודענו 10,000 שקלים, בלי ערבים ובלי ריצה אחרי גמ"חים בצירוף מקרים נפלא ביותר.

(מאמרי 'עינינו גל' - מבין כתלי ישיבת מיר)

מעט מחזיק את המרובה, והנה הוזקק לפתע להשיג 5000 שקלים נוספים, וכבר נגמרו לו כל הרעיונות ולא מצא שום עצה איך להשיג במהירות את הסכום הזה. נשא עיניו למרום שיעשה עמו הקב"ה נס ופלא, כי הרגיש שכבר הגיעו מים עד נפש ואינו מסוגל להשיג זאת בדרך טבעית.

והנה בעודו חושב ומהפך בענין, מתקשר אליו ידיד נאמן, ומספר לו שהוא מעוניין להלוות לו 5000 ש"ח! כן, בדיוק אותו סכום שהיה זקוק לו...! מיודענו ניסה להתעניין מה פתאום הוא מתקשר אליו עם כזו הצעה, האם הוא בעל רוח הקודש, או שמא בחזיון הלילה ציוה עליו בעל החלומות להתקשר אליו עם הצעה כזו?... הרי זהו בדיוק הסכום לו הוא זקוק. במענה לשאלתו, שח לו החבר סיפור מוזר מאד: "מכיר אני זוג צעיר שהתחתן זה עתה. אתמול בלילה הם התקשרו אלי, שהם מבינים שיש לי גמ"ח כספים ומעוניינים להפקיד אצלי את הכספים שקיבלו בחתונתם. האמת היא שאין לי גמ"ח, אולם הייתי זקוק לסכום מסויים בשבילי ובשביל אבי שיחי, והתרתי לעצמי לאשר על קיומו של גמ"ח שבבעלותי. הם המשיכו להתעניין האם אני מלווה גם לחברים, ובאותו רגע עלה בדעתי השם שלך... ואמרתי: כן, גם לחברים! אז עכשיו, הנה אני מתקשר אליך להלוות לך, כדי שיהיה לסכום שקיבלתי מהזוג הצעיר 'תורת גמ"ח'..."

העובדה השניה היתה לפני חודש. מורה באחד הסמינרים בירושלים גילתה כי בטעות נכנסה לחשבונה משכורת חדשית כפולה. מיד נכנסה להנהלת חשבונות ודיווחה על הטעות, אך הודיעו לה שמכיון שקשה ומסובך להחזיר את הגלגל אחורה, אז שישאר כבר לחודש הבא. את התשובה הזאת היא ממש לא אהבה, כי הם רגילים 'לגמור את החודש' ולחיות את חייהם בהשגחה ושימת לב, וכידוע מנהגו של כסף מיותר לברוח מבין האצבעות. אולם כשסיפרה זאת לבעלה שליט"א הוא קפץ ממקומו בהתפעלות... בדיוק עכשיו החברותא שלו נזקק בדחיפות לסכום כסף, בדיוק בגובה המשכורת! הוא נתן לו את

הש"ת היומי

"עבדים היינו" - האם מותר לעבוד קשה מדי?...

בעה"ב בכוח. וכעין זה איתא ברמ"א (יו"ד ס' רמ"ה י"ז), אסור למלמד להיות נעור בלילה יותר מדי, כדי שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצור במאכל ובמשתה, כי אלו דברים הגורמים שלא יוכל ללמד היטב, עי"ש. מכאן מבואר שלעשות פעולות שגורמות למעט במלאכתו, זה איסור דאורייתא משום גזל. (הגרא"י ה"י דינר שליט"א, גיליון מים חיים פסח תשע"ט)

שאלה: העובד בבתים כדי לנקותם לפסח, ומרבה לעבוד גם בלילה עד מאוחר כדי להרוויח עוד כסף, ולכן למחרת הוא עייף ועובד פחות טוב, האם מותר לעשות זאת?

תשובה: איתא בשו"ע (חו"מ ס' של"ז י"ט) אין הפועל רשאי לעשות מלאכה בלילה ולהשכיר עצמו ביום וכו' מפני ביטול מלאכתו של בעה"ב, שהרי מחליש כוחו שלא יוכל לעשות מלאכת

"מחמת גודל המכשול המצוי בזה החטא" - מה מלמדנו החפץ חיים כבר במילים הראשונות של הלכות איסורי רכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אף לפי דברי הרוכל, ואלו היו שואלין לו לא היה מכחיש, או משום שהאמת והצדק אתו, או משום שהתכוון באלו הפעולות והדבורים כוונה אחרת, אפילו הכי רכיל מקרי". הווי אומר, גם כשהמספר הוא בעל מדות טובות מטבעו, וכלל לא מתכוון לספר דבר גנות, עלול הוא להיכשל באיסור רכילות. שכן סוף סוף מה שסיפר גורם שגאה בלב השומע כלפי אותו אדם שאמר את הדברים.

כדוגמה אחת מני רבות לכך נביא ניידון אחד המוזכר ב'ביאורים ומוספים' - אדם ששולח את חברו לפלוני, ומבקש ממנו בפירוש: "לך אמור לו בשמי שכך וכך אני חושב עליו/ אומר עליו" - כתב בספר 'חידושים וביאורים' שמהגמרא משמע שיש בזה משום איסור רכילות (אמנם למעשה כתב שצריך עיון בזה). וכן דיין שפסק על פלוני שהוא חייב, ומסכים שיאמרו לפלוני שהוא המחייב, כתב בשו"ת 'אז נדברו' שהדבר אסור. וראה עוד דעות בעניין בביאורים ומוספים שם. מהנ"ל עולה, שגם דברים שמותר לאומרם ישירות, ואין בכך כל רע - ייתכן שלאומרם על ידי שליח אסור!

היום מתחילים בלימוד הלכות רכילות בסדר הלימוד היומי בספר חפץ חיים (ח"ב כלל א סעיף א). כבר בכותרת הראשונה של חלק זה - "הלכות איסורי רכילות", מלמדנו החפץ חיים מסר חשוב. בהגה"ה שם הוא כותב: "אף שכמה דינים בהלכה זו היינו יכולים ללמוד אותם מעצמם מהלכה ראשונה, שהיא הלכות איסור לשון הרע, אף על כפי כן לא סמכנו על זה וביארנום בפירוש מפני כמה טעמים, כמו שכתבנו בסוף ההקדמה".

והמעין בביאורים ומוספים של 'דרשו' יראה את הדברים מפורטים שם, וז"ל: "שם (בהגה"ה) כתב, שחזר לפרט את הדינים בהלכות רכילות, שמחמת גודל המכשול המצוי בזה החטא, אין לסמוך על הלומד שכאשר יצטרך לדעת הלכה למעשה יחפש ללמוד דבר מתוך דבר, ועוד, שכמעט בכל עניין יש חידוש שלא ניתן ללמוד מהלכות לשון הרע".

אכן, באיסורי רכילות דומה שהמכשלה מצויה יותר, וזאת מחוסר ידיעה מה כלול בהגדרת האיסור. וכמו שכותב ה'חפץ חיים' בסעיף א': "אף על פי שאותו דבר אין גנות על מי שמספר,

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

האם מותר להוציא שם רע כדי להשכין שלום?

יבמות דף לד

אל תוציאי לעז על דברי חכמים

ראובן חטא אינו אלא טועה. ובשו"ת הרמ"א (סי' י"א) ביאר שעל כרחק אומרים כן ומוציאים שם רע על ראובן, כדי שלא ימחק השם שנכתב בקדושה.

והוציא מזה דין שמותר להוציא שם רע כדי להביא שלום בין אחד לשני, שאם מחיקת השם שנדחת מפני השלום אפ"ה דוחה הוצאת לעז על בני אדם הכשרים, הבאת שלום שדוחה מחיקת השם אינו דין שתדחה הוצאת שם רע, ואם בהבאת שלום שבין איש לאשתו כך, על אחת כמה וכמה הבאת שלום שבין משפחה ועיר וכרך. (קב ונקי)

ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר. (בראשית לה כב)

כתב הרמב"ם (סוטה פ"ג פ"ב) שאומרין בית דין לסוטה, בתי הרבה קדמוך ונשטפו ואנשים גדולים ויקרים תקף יצרן עליהן ונכשלו ומגידין לה מעשה יהודה ותמר כלתו ומעשה ראובן בפלגש אביו על פשטו וכו'.

וכתב שם הכסף משנה שלפי האמת חס ושלום מלומר כן על אותו צדיק וכדברי הגמרא במסכת בשבת (נה:): שכל האומר

מהו המרחק המקסימלי שבין שפת בגד הציצית לנקב שבו משחילים את חוטי הציצית?

הנ"ל. ויש אומרים, ששיעור שלוש אצבעות הוא קטן יותר, ופירושו - רוחבן המשותף של האצבעות זרת, קמיצה ואמה. ועוד נחלקו הפוסקים, האם מותר לעשות את הנקב בגבול השיעור האמור, או שיש לעשותו בתוך שטח השיעור. ולמעשה, ראוי לעשותו בתוך השטח של שלוש אצבעות, לפי המידה הקטנה יותר.

נאמר בתורה על מצות ציצית: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל פְּנֵי בְגָדֵיהֶם". ופירושו חכמינו ז"ל, שאת הנקב להשחלת חוטי הציצית, יש לעשות בבגד הציצית במקום הנקרא 'פֶּנֶף', דהיינו קצה הבגד, ולכן, אין להרחיקו מעבר לשלוש אצבעות משפת הבגד. 'אצבע', פירושה אגודל, כלומר, רוחב אצבע האגודל של היד אצל אדם בינוני; ויש אומרים - עובי אצבע האגודל, דהיינו, צידה הצר של האצבע. ו'שלוש אצבעות', הן שלוש פעמים השיעור

מהו המרחק המינימלי שבין שפת בגד הציצית לנקב שבו משחילים את חוטי הציצית?

הקיפול של האצבע. ונחלקו הפוסקים בנוגע לאורכן של מידה זו, ומידת 'שלוש אצבעות' הנ"ל, במידות זמננו. ומרן החזון איש הורה למעשה, למדוד 4.5 ס"מ משפת הבגד, ולנוקבו שם. והיחס בין נקודה זו לשפת הבגד, הוא לכל הדעות יותר מקשר גודל ופחות משלוש אצבעות.

בהמשך לאמור: מהכתוב "על פְּנֵי בְגָדֵיהֶם", דרשו חכמינו ז"ל דרשה נוספת, שאת הנקב להשחלת חוטי הציצית צריך לעשות על הכנף, ולא תחת הכנף, והיינו, במקום משמעותי על גבי כנף הבגד, ולא בקצה הבגד ממש. ולפיכך, יש להרחיק את הנקב משפת הבגד יותר משיעור 'קשר גודל', דהיינו: המרחק הממוצע שיש מראש הציפורן של האגודל, במקום השווה לבשר האצבע, עד ה'קשר', שהוא מקום

[שו"ע יא, ט, משנ"ב מד-מו, וביה"ל ד"ה ולא; ביאורים ומוספים דרשו, 61-62]

המנהגים השונים בהשחלת חוטי הציצית ב'טלית קטן': נקב אחד או שני נקבים

את החוטים מזה לזה. ויש לעשות את שני הנקבים זה לצד זה, כצורת ניקוד ה'צִיִּרְי', ולא זה לצד זה, או באלכסון; וכמו כן, יש להרחיקם זה מזה, ולקשור את החוטים בצמוד לנקב החיצוני, כדי שהחוטים יהיו 'נוטפים' על הבגד. ויש אומרים, שאת הנקב החיצוני ניתן לעשות בתוך השיעור של 'קשר גודל' הנ"ל.

מנהג רוב ישראל, לעשות נקב אחד בבגד הציצית, בין ב'טלית קטן' ובין ב'טלית גדול'. ובשעת קשירת החוטים - יש שהקפידו להדק את הקשר, למרות שעל ידי זה מתכווצת שפת הבגד, כדי שחוטי הציצית יהיו 'נוטפים' על כנף הבגד (ראה במקורות); ויש שכתבו, שלכתחילה אין לכווץ את שפת הבגד.

[משנ"ב יא, לט, וביה"ל ט, ד"ה יעשה; וראה שו"ע טו; ביאורים ומוספים דרשו, 57, 63, 64 ו-65; וראה פסק"ת כא]

ובקהילות רבות נהגו - על פי דברי חלק מן הראשונים, ומנהג האריז"ל - לעשות בטלית קטן שני נקבים זה לצד זה, ולהשחיל

* נאמר בתורה על מצות ציצית: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית", ודרשו חכמינו ז"ל: "להם - משלהם", דהיינו, שצריך שחוטי הציצית יהיו שייכים למקיים המצוה. ולכן, חוטים גזולים, פסולים.
* מי שגזל חוטי ציצית, וקשר אותם בבגד הציצית, ולאחר מכן שילם עבורם לנגזל, או שהנגזל העניקם לו במתנה - למרות שכעת החוטים שייכים לנגזל, יתכן שהציצית פסולה.
* חפץ גזול, מצות עשה על הגזלן להשיבו. אולם, אם עשה בחפץ 'שינוי מעשה' - גם אם הבעלים לא התייאשו מלקבלו בחזרה, 'קנה' הגזלן את החפץ, ואינו חייב להשיב לנגזל אלא את תמורת החפץ.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהי הסיבה למנהגן של מספר ישיבות שהנהלת הישיבה אינה מאפשרת לשהות בשטחה בשבת חנוכה?

נעדר לשלושה ימים או פחות, עליו למנות שליח שידליק בביתו. והוסיף והורה, כי בחורי ישיבה הנוסעים לביתם לשבת חנוכה, עליהם למנות שליח שידליק עבורם בישיבה; ולחילופין - שהנהלת הישיבה 'תפקיע את זכותם' לשהות בישיבה בימים אלו, וכנהוג בימינו במספר ישיבות בארץ ישראל.

[משנ"ב תרעז, ז, וביה"ל ד"ה במקום; ביאורים ומוספים דרשו, 16]

המתארח בבית אחרים במשך שמונת ימי החנוכה, מדליק במקום שמתארח בו, ואינו צריך למנות שליח שידליק עבורו בביתו. וראה תקציר לאתמול. ולדעת רוב הפוסקים, דין זה הוא אף כשמתארח במקום זה במשך יום אחד בלבד.

ויש שהורה, שרק אם נעדר מביתו למשך ארבעה ימים רצופים מימי החנוכה, הריהו רשאי להדליק במקומו ופטור מההדלקה בביתו, אך אם

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

יארצייט הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל הגר בעל ה"אמרי חיים" מויז'ניץ

להכניס אוירה של שמחה בעבודות הפסח

הרה"ק בעל ה"אמרי חיים" מויז'ניץ אמר: אני מאחל פעמים רבות 'פורים כשר', כיון שבפורים צריך ברכה מיוחדת שלא יגיעו לידי הוללות ויהיה חג כשר, ומאידך בפסח אני מאחל 'פסח שמח', שאז צריך ברכה מיוחדת לשמחה, שכיון שמדקדקים בחמץ במשהו, אפשר לבוא לידי כעס ועצבות, לכן אני מאחל 'פסח שמח'.

(עדות ביהוסף - ויז'ניץ חשון - אדר עמ' רצד)

בעת ההכנות לפסח נשתדל ליצור אוירה של שמחה, ונקפיד שלא תיווצר אוירה של מתח ועצבות עקב ריבוי העבודה.

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il